

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG LEGUTÓBBI DÖNTÉSEIBŐL

45/2012. (XII. 29.) AB HATÁROZAT

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés – jogállamiság

Az alapvető jogok biztosa (a továbbiakban: az indítványozó) az Alaptörvényének átmeneti rendelkezései (Ár.) alaptörvény-ellenessége vizsgálatát és megsemmisítését kérte. Az indítvány előterjesztését követően lépett hatályba Magyarország Alaptörvényének első módosítása, amely megváltoztatta az indítvány előterjesztésekor fennálló jogszabályi környezetet, ezért az Alkotmánybíróság nyilatkozattételre hívta fel az indítványozót abban a tekintetben, hogy fenntartja-e az indítványát, vagy ki kívánja-e azt egészíteni. Az indítványozó erre figyelemmel visszavonta az Ár. egészének alaptörvény-ellenességére vonatkozó indítványát, egyúttal továbbra is fenntartotta azt az Ár. egyes konkrét rendelkezései vonatkozásában. Kifejtette továbbá, hogy az Alaptörvény Záró rendelkezésének 3. pontja alapján csak olyan norma alkotható meg, amely az Alaptörvény hatályba lépését, az új és a korábbi alkotmány közötti átmenetet szolgálja. Az Alaptörvény Záró rendelkezésének 5. pontja alapján továbbá csak az említett norma válhat az Alaptörvény részévé. Kiemelte, hogy az Ár. azért sem tekinthető az Alaptörvény részének, mert ebben az esetben a törvényalkotó utólag, az Ár. módosításával alkotmányossá tehetne bármely korábban alaptörvény-ellenesnek ítélt, megsemmisített rendelkezést, ezzel pedig felborítaná a hatalommegosztás elvét, egyúttal kiüresíteni az alkotmánybíráskodás intézményét. Az ügy előadó bírása Bihari Mihály volt.

A testület mindenekelőtt megvizsgálta az indítványozó indítványozási jogosultsága formai feltételeinek fennállását, és arra a következtetésre jutott, hogy az indítványból egyértelműen megállapítható: az alapvető jogok biztosa absztrakt utólagos normakontroll hatáskörében kérte az Ár. egésze, illetve egyes rendelkezései felülvizsgálatát, az nem értelmezhető akként, hogy tartalmát tekintve az Alaptörvény értelmezésére irányult volna.

Ezt követően a testület az Ár. felülvizsgálhatósága vonatkozásában saját hatáskörének meglétét vizsgálta. Megállapította, hogy az Alkotmánybíróságnak töretlen a gyakorlata abban a vonatkozásban, miszerint az alkotmányi rendelkezések felülvizsgálatára és megsemmisítésére nincsen hatásköre. A testület

ugyanakkor a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatra hivatkozással megállapította azt is, hogy az Alkotmánybíróság hatásköre az alkotmányi rendelkezések közjogi érvénytelenség szempontjából történő felülvizsgálatára is kiterjed, valamint hogy az Ár. felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörének a megállapítása során az alkotmány módosítására vonatkozó új helyzetre is tekintettel kellett lennie. Hangsúlyozta a bíróság azt is, hogy többek között 2011-ben az akkor hatályos Alkotmányt összesen tíz alkalommal módosították, valamint, hogy több jelentős alkotmánymódosítást egyéni képviselői indítványok alapján fogadtak el, több esetben ráadásul az Alkotmány szabályozási körébe nem tartozó rendelkezést is belefoglalva. Ezeket a fejleményeket nevezte a testület az „új alkotmánymódosítási gyakorlatnak”. Az Alaptörvény elfogadásával az alkotmányozó által kitűzött cél a stabil és időtálló Alaptörvény megalkotása volt. Ezt az alkotmányozói célkitűzést törte meg az Ár. azzal, hogy az átmeneti rendelkezések mellett számos nem átmeneti rendelkezést kívánt az Alaptörvény részévé tenni akként, hogy azok ténylegesen nem épültek be az Alaptörvény szövegébe. Az Ár. és annak módosításai megbontották az Alaptörvény egységét, amely mellett így létrejött egy „kis Alaptörvény”, akként hogy az Ár.-ban az Alaptörvény szabályozási tárgykörébe nem tartozó, idegen elemek is bekerültek. Így az Ár. az Alaptörvényt helyettesítő törvénnyé vált, ugyanis az Alaptörvény módosítása helyett elegendővé vált az Ár. módosítása. Elvi élel mondta ki az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvényt helyettesítő, annak egységét és szerkezetét megbontó, szabályozási tárgykörét és tartalmát nyitottá tevő, az Alkotmánybíróság hatáskörét elvonó törvény formai szempontú felülvizsgálata lehetséges.

Az AB hatásköre szempontjából releváns az Ár. jogforrási hierarchiában elfoglalt helye is. Az Alaptörvény záró rendelkezések 2. és 3. pontjára is figyelemmel az AB szerint az Ár. anyagi jogforrása az Országgyűlés mint alkotmányozó hatalom. Az alaki jogforrás kérdésében az AB az Alaptörvény és az Ár. között fennálló viszonyt sajátosnak tekintette, hiszen a jogalkotó lehetővé kívánta tenni, hogy az Ár. nem átmeneti szabályai az Alaptörvény részét képezzék, ezáltal burkoltan alaptörvényi rangra emelve azt. Következésképpen az Ár. módosításai az Ár. rendelkezéseinek részévé válásával automatikusan az Alaptörvény részét képeznék anélkül, hogy tényle-

gesen beépülnének az Alaptörvény normaszövegébe. Az ÁR. ráadásul nem mondhatja ki magáról, hogy az Alaptörvény része, mivel az Alaptörvényben foglalt felhatalmazás alapján fogadták el. Az ÁR. viszont az Alaptörvény módosításának sem tekinthető, ugyanis bár az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával fogadták el, de nem az Alaptörvény módosítására vonatkozó szabályok alapján. A testület álláspontja szerint tehát az ÁR. alaki jogforrásként nem határozható meg egyértelműen. Az Alaptörvény Záró rendelkezések 5. pontjáról az AB megállapította, hogy az pusztán azt mondja ki, hogy az ÁR. az Alaptörvény része, azt azonban nem, hogy mitől és milyen módon válik azzá. Az ÁR. jogforrási helye tehát tisztázatlan, ráadásul több ponton ellentétes az Alaptörvénnyel, elsősorban a posztambulumban foglaltakkal – amely az Alaptörvény egységességének elvét állapítja meg –, tehát olyan külön jogszabály, amely nem interpolálódott az Alaptörvénybe, megtöri annak egységét. A testület követelményként állapította meg: az alkotmányozó akarat nem jelenhet meg vegyes tárgyú, bizonytalan jogforrási szintű jogszabályban.

A testület szerint jogállami követelmény, hogy bármely időpontban egyértelműen meghatározható legyen a hatályos Alaptörvény terjedelme és tartalma, és ezt a követelményt az alkotmányozó hatalom is köteles tiszteletben tartani. Az alkotmánymódosításoknak és kiegészítéseknek az Alaptörvény egységességének érdekében be kell épülniük az Alaptörvénybe. Alkotmányos jogbizonytalanságot eredményez, ha a hatályos Alaptörvény tartalma, terjedelme bizonytalan, vagy többféleképpen is meghatározható.

Az Alkotmánybíróság Alaptörvényben deklarált jogállásából, alaptörvény-védelmi kötelezettségéből és a hatáskör alaptörvényi rendeltetéséből következik, hogy köteles megakadályozni, hogy az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályok működjenek a jogrendszerben. Alaptörvény-védelmi szerepe magában foglalja azt, hogy az Alaptörvényt egyetlen és egységes dokumentumként védje, azzal a normatartalommal és struktúrában, ahogyan azt az alkotmányozó megalkotta. Az ún. 'beépülési parancs' doktrínája értelmében az Alaptörvény módosítására és kiegészítésére kizárólag az Alaptörvény erre vonatkozó S) cikke alapján kerülhet csak sor, valamint ezeknek a rendelkezéseknek be kell épülniük az Alaptörvény normaszövegébe.

Az indítvány tartalmi vizsgálata során – eddigi gyakorlatára hivatkozással – hangsúlyozta, hogy a jogalkotásra szóló felhatalmazás kereteinek túllépése alkotmányellenességet eredményez, a formai alkotmányellenesség pedig egyúttal a jogállam köve-

telményeinek megsértését is megvalósítja. Az eddigi gyakorlatában felmerültekhez képest azonban új alkotmányossági kérdésben kellett állást foglalni. Az ÁR. kapcsán sajátos közjogi érvénytelenség merül fel: az ÁR. azon rendelkezései, amelyek nem felelnek meg az Alaptörvény Záró rendelkezései 3. pontjában foglalt korlátozásnak, ellentétesek az Alaptörvénnyel, mivel túllépik az abban foglalt felhatalmazás kereteit, közjogilag érvénytelenek. Az Országgyűlésnek nem volt felhatalmazása arra, hogy az Alaptörvény Záró rendelkezések 3. pontja alapján elfogadott külön rendelkezések között nem átmeneti rendelkezéseket is elfogadjon, míg az átmeneti rendelkezések egyrészt eleve nem épültek az Alaptörvénybe, másrészt jelentős részben már teljeseedsbe mentek, illetve már nem hatályosak. Az Országgyűlés így olyan jogszabálynak tekintheti az ÁR.-t, amely korlátlanul bővíthető, kiegészíthető, így a folyamatos módosítás alkotmányos jogbizonytalanságot eredményez, ezáltal vitathatóvá válik az Alaptörvény aktuális tartalma, az Alkotmánybíróság hatásköre pedig szűkül. A beépülési (inkorporációs) parancson az alkotmányozó változtathat, ugyanakkor csak az Alaptörvény módosításával. Az alkotmányos legalitás elve szerint a demokratikus jogállammal nem egyeztethető össze, ha az Alaptörvény tartalma folyamatosan vitathatóvá válik, ezáltal az Alaptörvény mint alkotmánybírósági mérce is bizonytalan lesz.

Alkotmányos jogállamban az egyszer már elfogadott értékek, elvek, garanciák, követelmények szintjei nem csökkenhetnek, és azok érvényesülésének a megkövetelése sem vesztethet szigorából. Jogállami követelmény, hogy a jogszabályok az Alaptörvényben szabályozott eljárási rendben szülessenek meg, következésképpen a felhatalmazás túllépésével megalkotott, nem átmeneti rendelkezések utólag sem minősíthetők az Alaptörvény részévé. Az alkotmányozó nem teremthet alaptörvényi szintű jogbizonytalanságot azzal, hogy nem határozza meg pontosan az Alaptörvényben a jogalkotásra szóló felhatalmazást, valamint azzal sem, hogy olyan jogszabályt alkot, amely nem helyezhető el a hatályos jogforrási rendszerben.

Az ÁR.-nek azon rendelkezései, amelyek nem átmeneti rendelkezések, közjogilag érvénytelenek, ezért azokat az AB megsemmisítette, és az alkotmányozó feladatává tette, hogy tisztázza a részleges megsemmisítés utáni helyzetet. Az ÁR.-nek minden olyan későbbi módosítása, amely további rendelkezéseket emelne be az ÁR.-be, közjogilag érvénytelen.

Holló András párhuzamos indoklásában kifejtette, hogy az Alaptörvény Záró rendelkezésének 3. pontjában adott felhatalmazás egy sajátos „hatalomátzármaztatás”, amelyben az alkotmányozó hata-

lom van jelen, eltérő szerepben. Az alkotmányozó hatalmon belüli eltérő pozíció csak úgy lenne elképzelhető, ha elválasztanánk egymástól az alkotmányozó és az alkotmánymódosító hatalmat, amely elválasztás az Alaptörvényből nem vezethető le. Az Alaptörvényben meghatározott alkotmányozási eljárás mint „önkorlátozás” ugyanakkor köti az alkotmányozót, így az Alaptörvényben rögzített eljárási szabályoktól való eltérés közjogi érvénytelenséget eredményez. Az Ár. jogforrási szempontból az Alaptörvényhez kapcsolódó alkotmányerejű norma, ugyanakkor átmeneti funkciójából adódóan nem épül be az Alaptörvénybe.

Az Alkotmánybíróság alaptörvény-védelmi feladatából erőteljesebb szignalizációs kötelezettsége ered arra az esetre, ha az alkotmánymódosításokat több esetben aktuálpolitikai, kormányzati megfontolások ösztönzik, ugyanakkor az alkotmányossági deficitre vonatkozó jelzéseinek elfogadása, vagy elvetése az alkotmányozó hatalom privilégiuma.

Stumpf István alkotmánybíró párhuzamos indokolásában a Holló András által felvetett elveken továbblépve arra a megállapításra jutott, hogy a beépítési parancs az Alaptörvényben a korábbiaknál is egyértelműbben megjelenik. Az alkotmány zárt-sága és ellentmondás-mentessége alapvető követelmény, ennek pedig előfeltétele, hogy az alkotmány normaterjedelme pontosan meghatározható legyen. A beépítési parancs nem pusztán formális eszközökkel megoldható feltételeket állít, hanem vannak tartalmi követelmények is, amelyeket a beépítendő normának teljesítenie kell. Az alkotmánymódosítások nem eredményezhetnek feloldhatatlan ellentmondást az Alaptörvény egységes, zárt, ellentmondásmentes és koherens rendszerében. Amennyiben pedig az Alaptörvényen belüli ellentét feloldhatatlannak bizonyul, az Alkotmánybíróságnak ki kell mondanania annak alaptörvény-ellenességét. Különösen abban az esetben kerülhetne sor erre, amikor az Alkotmánybíróság által egyszer már alaptörvény-ellenesnek mondott rendelkezés beépülése az Alaptörvény rendszerében feloldhatatlan ellentmondást okozna.

Balsai István alkotmánybíró különvéleményt jegyzett a határozathoz. Álláspontja szerint az indítványozó által felvetett kérdések az Alaptörvény értelmezésére irányultak, amely vonatkozásban az alapvető jogok biztosának nincs indítványozói jogosultsága, így az Alaptörvény értelmezésére irányuló indítványt vissza kellett volna utasítani. Az alkotmánybíró szerint a többségi döntés a posztambulumból anélkül von le messzemenő következtetéseket, hogy tisztázta volna: az egyáltalán az Alaptörvény részének tekinthető-e, továbbá normatív tartalommal

bír-e, valamint, ha mindezekre jóváhagyó is lett volna a válasz, akkor a konkrét ügyben releváns-e, vagy fűzhető-e hozzá olyan imperatív jelentés, mint amit a többségi határozat érvelése tulajdonít a ‘beépítési parancs’ fogalmának megteremtése által. Álláspontja szerint a szóban forgó mondat az Alaptörvény normatív egészétől elkülönül, annak normatív tartalma nem olvasható ki. Az ‘egységes’ kifejezés továbbá véleménye szerint nyelvtanilag az Alaptörvény egyik jelzőjeként jelenik meg, nem jelent konkrét inkorporációs kötelezettségre vonatkozó alkotmányozói akaratot. Azt ugyanis álláspontja szerint az alkotmányozó egy erre kifejezetten utaló, az Alaptörvénybe becikkelyezett kijelentéssel tehetné volna meg. Az Ár. jogforrási státuszával összefüggésben továbbá kifejtette, hogy az nem tekinthető az Alaptörvény módosításának, ugyanis tartalmilag nem módosítja az Alaptörvény becikkelyezett szakaszait, hanem kiegészíti azt, ezáltal az Alaptörvény része, amely az Alkotmánybíróságra nézve is kötelező.

Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró is különvéleményt írt a többségi határozathoz, amelyben kifejtette, hogy a felülvizsgálati hatáskör megállapításával az Alkotmánybíróság korlátozná a jövőre nézve az alkotmányozói szándékot és akaratot. Az indítványt ezért a hatáskör hiánya miatt vissza lehetett volna utasítani. Az Alaptörvény záró rendelkezései 3. pontjának és az Alaptörvény posztambulumaának egybevetéséből megállapította, hogy az Átmeneti rendelkezések elfogadásakor is alkotmányozásról volt szó. A határozat helytelenül és önkényesen értelmezi a posztambulum „egységes” szavát egyben „beépítési parancsnak” is. Az Alkotmánybíróság nem lett volna jogosult a részleges közjogi érvénytelenség kimondására. A határozat ráadásul olyan rendelkezéseket is megsemmisített, amelyeknek a saját logikája szerint is átmeneti rendelkezéseknek kellene minősülniük. Legkésőbb az Ár. első módosításának¹ hatályba lépését követően az Ár. legitim módon az Alaptörvény részévé vált, és mint ilyen nem vizsgálható felül az Alkotmánybíróság által. Ezzel ellentétes álláspont véleménye szerint a bíróság alkotmányvédő funkciójába sem fér bele.

Lenkovics Barnabás alkotmánybíró különvéleményében kifejtette, hogy álláspontja szerint az Alkotmánybíróság alkotmányossági aggályait és a szokatlan jogi megoldások veszélyeit az alkotmányozó hatalom felé jelezhetné volna. Az Ár. felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nem volt hatásköre, az alkotmány részévé vált normák alkotmányellenességét továbbra sem lehet fogalmilag sem megállapítani. Ennek megfelelően az alkotmányon belüli vélt vagy nyilvánvaló ellentmondás esetén sincs az Alkotmánybíróságnak megsemmisítési hatásköre. Jog-

államban a hatalmi ágak elválasztása elvéből következően az Alkotmánybíróság nem gyakorolhat sem közvetlen, sem pedig bármely közvetett módon alkotmányozó hatalmat. Az alkotmányozó hatalomnak ugyanakkor lehetősége volt az Alaptörvénnyel párhuzamosan, éppen annak stabilitása és értéktartalma védelme érdekében, a kevésbé jelentős és gyorsabb változásoknak kitett, az alkotmányozó hatalom által alkotmányos jelentőségűnek minősített kérdéseket külön, átmenetinek nevezett rendelkezések között elhelyezni. Az a tény tehát, hogy a jogalkotó választása és döntése szerint az alkotmány jelenleg két dokumentumba van foglalva, nem teszi bizonytalanná annak megítélését, hogy mi annak a tartalma.

Az Alaptörvény Záró rendelkezések 3. és 5. pontjával összefüggésben pedig téves (formalista) érvnek tartotta azt is, hogy az Alaptörvény az Országgyűlésnek csak átmeneti jellegű rendelkezések megalkotására adott felhatalmazást, és hogy az Ár. túlment ezen.

Szalay Péter alkotmánybíró különvéleményében annak az aggályának adott hangot, miszerint az alapvető jogok biztosa eredeti indítványát vissza kellett volna utasítani, hiszen a „Magyarország Alaptörvényének átmeneti rendelkezései (2011. december 31.)” elnevezésű normát az alkotmányozó hatalom még a korábban hatályos Alkotmány alapján fogadta el, következésképpen téves az a megállapítás, miszerint „az Ár. nem mondhatja ki magáról azt, hogy az Alaptörvény része, mivel az Alaptörvény Záró rendelkezéseinek 3. pontjában foglalt felhatalmazás alapján került megalkotásra”. Bár egyetértett azzal, hogy az Országgyűlés jogalkotási eljárása a közjogi érvényesség szempontjából az Alkotmánybíróság által vizsgálható, azonban annak eldöntése, hogy az Országgyűlés az Ár. megalkotása során túllépte a felhatalmazás kereteit, már tartalmi vizsgálatot jelent, amelyre az Alkotmánybíróságnak nem volt hatásköre. Ha az AB úgy találná, hogy az Ár. révén kialakított rendszer ellentmondásokkal terhes, akkor is csak szignalizációs lehetősége van az alkotmányozó irányába. Téves továbbá a többségi határozatban foglalt felfogását, amely az Alaptörvény Záró Rendelkezések 3. pontjában foglaltakat további alkotmányozásra, jogalkotásra vonatkozó felhatalmazásnak tekinti, hiszen ilyen felhatalmazásra az Országgyűlésnek mint alkotmányozó vagy törvényhozó hatalomnak saját magától nincs szüksége.

Szívós Mária alkotmánybíró szerint is az indítványt hatáskör hiányára hivatkozással vissza kellett volna utasítani. Nem értett egyet azzal, hogy az Ár. rendelkezéseiben az Országgyűlés a felhatalmazás kereteit túllépte volna. Az Alaptörvény Záró Rendelkezések 3. pontja a többségi állásponttal szem-

ben nem felhatalmazást ad, hanem jelzi, hogy az alkotmányozás folyamata még nem ért véget. Az Ár. elfogadásakor továbbá az Alaptörvény még nem volt hatályos, így értelemszerűen joghatás sem fűződhetett hozzá. Nem tartotta elfogadhatónak továbbá a többségi döntés azon érvelését sem, amely az Alaptörvény posztambulumaának deklarációjából levezeti a „beépülési parancsot”. Maga a többségi döntés ismeri el, hogy az általa átmenetinek elfogadott rendelkezések tekintetében nem kívánja meg az inkorporációt, amikor az indokolás megállapítja, hogy az átmeneti rendelkezések ténylegesen nem válnak az Alaptörvény részévé, hiszen ezekkel felesleges az Alaptörvényt terhelni.

Az Alaptörvény Záró rendelkezések 5. pontjával történő kiegészítést követően Magyarország Alaptörvényének második módosításakor az Alaptörvény már szövegszerűen is rendelkezett arról, hogy az Ár. a részét képezi. Ebből következően az Alaptörvény és az annak részét képező Ár. csak alaptörvény-módosítással módosítható, amelynek eljárási szabályait az Alaptörvény S) cikke írja elő. Az Alaptörvény első módosítását követően elfogadott alaptörvény-módosításokra már nem hozható fel a többségi döntésbe foglalt érv, amely szerint az Ár. elfogadásakor kellett volna az Alaptörvénynek szövegszerűen is tartalmaznia, hogy az Ár. a részét képezi. A közjogi érvénytelenség kimondását összességében elfogadhatatlannak tartotta, döntésével az Alkotmánybíróság szerinte túllépte hatáskörét. A hatalommegosztásnak az Alaptörvény szerinti hatályos rendszeréből következően az Alkotmánybíróságnak nem állt volna más eszköz a rendelkezésére, mint a szignalizációs alkotmányvédelem.

Mészáros Gábor

12/2013. (V. 24.) AB HATÁROZATA

Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) egyes rendelkezései alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány elutasításáról

Az alapvető jogok biztosa (a továbbiakban indítványozó) Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (a továbbiakban Atmód.) egyes rendelkezései közjogi érvénytelenségének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól (a továbbiakban AB). Indítványozási jogával összefüggésben kifejtette, hogy bár elsődlegesen a köztársasági elnök alkotmányos feladata, hogy őrökjön az államszervezet demokratikus működése fe-

lett, azonban mivel az államfő nem kezdeményezte az AB eljárását, így a jogállamiság megóvása érdekében szükségesnek találta az indítvány megfogalmazását.

Az indítvány két részre bontható az alábbiak szerint: az első részben az indítványozó arra hivatkozott, hogy az Atmód. közjogi érvénytelenségben szenved, mivel részletes vitájának lezárását és az előterjesztői zárszót követően az Alkotmányügyi Bizottság további módosító javaslatokat nyújtott be, amelyek érdemben kívántak változtatni a javaslat szövegén, az így kiegészített javaslatához további módosító indítvány nem érkezett, így záróvita nélkül fogadták el az egységes javaslatot. Az eljárás, bár formálisan megfelel a Hárszabálynak, azonban nem felel meg a demokratikus jogállam követelményének, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének. A közjogi érvénytelenség alapja, hogy az Alkotmányügyi bizottságnak a részletes vita lezárását követően benyújtott érdemi módosító javaslatok a plenáris ülés előtt nem volt megvitatható. Az indítvány második része az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatát elemezve megállapította, hogy az AB-nak az Alaptörvény tekintetében tartalmi alkotmányossági vizsgálatra vonatkozóan nincsen hatásköre, azonban ha az alaptörvény-módosítás belső koherenciazavart eredményez az Alaptörvényben, akkor ezen módosítás is felveti a közjogi érvénytelenséget. Ezzel összefüggésben az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére és az R) cikk (1) bekezdésére, miszerint az AB az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, valamint, hogy az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja. Az Alaptörvény egységének sérelmét jelenti, ha annak módosítása elentétes az AB-nak az Alaptörvény más rendelkezése alapján meghozott döntésével. Az ügy előadó bírójá Lenkovic Barnabás volt.

Az AB mindenekelőtt az Alaptörvény 24. cikk (5) bekezdés b) pontja alapján azt állapította meg, hogy az indítványt az erre jogosult nyújtotta be, határidőn belül.

Az AB a döntésében megállapította, hogy az indítvány nem megalapozott, indokolását az indítványban foglaltak alapján két részre bontotta.

Az indítvány első része vonatkozásában a határozat megállapítja, hogy az AB értelmezésében közjogi érvénytelenségben azon alkotmányellenesen vagy törvényellenesen megalkotott jogszabályok szenvednek, amelyek emiatt semmisek, vagy akként tekintendők, mintha létre sem jöttek volna. Az Atmód. elfogadására irányuló eljárás formálisan megfelelt a Hárszabálynak, így a jelen ügyben irányadónak tekintett Alaptörvény 24. cikk (5) bekezdése alapján

az Atmód. elfogadása nem járt az Alaptörvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó eljárási követelmények megsértésével.

Az indítvány második része tekintetében hivatkozott a 61/2011. (VII. 13.) AB határozatra, amely kapcsán már felmerült a kérdés az AB alkotmány-módosítás alkotmányosságának tartalmi felülvizsgálatára vonatkozóan. A döntés hangsúlyozza, hogy az akkor hatályos alkotmány nem tartalmazott szabályt az egyes rendelkezései és azok módosítására irányuló szabályok alkotmányossági vizsgálata tárgyában. Az AB a hatalommegosztás rendszerében elfoglalt helyéből következően csak hatásköre keretei között fogalmazhat meg alkotmányos mércét, és csak az egyes alkotmányi rendelkezések értelmezése tekintetében. Nem léphet túl az alkotmány írott szövegén, valamint annak értékrendjén, így nem alkothatja és nem is vizsgálhatja meg az alkotmányt. A többségi döntés szerint az AB eddigi működése során mindvégig következetesen elhatárolódott az alkotmány (és annak módosításai) rendelkezéseinek (tartalmi) vizsgálatától. Ezzel a „hatásköri önkorlátozással” összhangban az alkotmányozó az Alaptörvény új 24. cikk (5) bekezdése szerint az Alaptörvény és annak módosításai alkotmányossági vizsgálatát csak szűk körben engedi meg. Az AB azt vizsgálta, hogy az indítvány valóban formai szempontból támadja-e az Alaptörvény módosítását, erre ugyanis van hatásköre az AB-nak. A testület arra jutott, hogy az indítvány a módosításoknak az Alaptörvény más rendelkezéseivel és a korábbi alkotmánybírósági gyakorlattal való tartalmi összevetésére irányul, amelyre az AB hatásköre nem terjed ki, így az indítványt visszautasította.

Juhász Imre párhuzamos indokolásában kifejtette, hogy a határozat rendelkező részével egyetért, az indokolás kiegészítését azonban fontosnak tartja. Hangsúlyozta, hogy nem kérdőjelezhetette meg az alkotmányozás legitimitását az a tény, hogy egyes képviselőcsoportok az Alaptörvény módosítására irányuló eljárás során nem vesznek részt a bizottságok munkájában. Az alkotmányozó és a törvényhozó hatalom más minőséget, más szintet jelent, az Országgyűlés mint alkotmányozó hatalom jogi értelemben nem korlátozható. Az Alaptörvény E), Q) cikkei szerinti rendelkezések az Alaptörvény által mintegy önkéntesen vállalt kötelezettségek, és egyik sem teszi a nemzetközi jog szabályait az Alaptörvény részévé, valamint nem helyezi hierarchikusan az Alaptörvény fölé.

Kovács Péter párhuzamos indoklása szerint a határozatnak egyértelműsítienie kellett volna az Alaptörvény módosítása elfogadásakor és az alkotmány-

bíróági vizsgálat idején hatályos eljárási szabályok elkülönítését. Az AB az indítványhoz kötöttség elvéből kifolyólag nem vizsgálhatta azt a tényt, hogy az Alaptörvény módosításának előkészítése során valamennyi hatályos eljárási követelményt betartottak-e. A hatáskör meglétére tekintet nélkül az Alaptörvény E), Q) cikkeiből, valamint a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjából folyó kötelezettség továbbá, hogy az Alaptörvény módosításának eljárása során tájékoztatást kell nyújtani az AB-nak az Országgyűlés részére, hogy a tervezett módosítás Magyarország nemzetközi jogi, valamint európai uniós kötelezettségeivel ütközik-e.

Pokol Béla is párhuzamos indokolást csatolt, amelyben nehezményezte, hogy az AB nem élt az önkorlátozással, és nem zárta ki egyértelműen annak lehetőségét, hogy az alkotmányozó hatalmat – mint jogi korlátozhatatlant – felülvizsgálhassa. Az alkotmányozó hatalom szintjén ugyanis semmilyen korlátozás nem lehetséges, még az AB sem jogosult annak ellenőrzésére. Problémásnak tartotta azt is, hogy a testület az eljárási érvénytelenség kategóriája helyett a szerinte hibás, tágabb közjogi érvénytelenség fogalmával operált. Az Alaptörvény 24. cikkének új (5) bekezdése is csak az eljárási érvénytelenségre korlátozva biztosítja az AB hatáskörét. Az indokolásnak az „Alaptörvényt módosító törvényjavaslatra” vonatkozó megjelölése sem megfelelő szerinte, ugyanis az Alaptörvény a jogrend alapja, nem pedig egyszerű jogszabály. Ezen téves kategorizálás egy olyan értelmezést is lehetővé tesz, amely az Alaptörvényt az alkotmánybíróági felülvizsgálat alá akként vonja be, hogy azt egyszerű törvénynek minősíti. Téves a döntés indokolása annyiban is, hogy az indítványt nem annak elnevezése, hanem tartalma szerint kell elbírálni. Az AB ezt felhasználva ugyanis elszakadhat az indítványban kifejezett kérelemtől.

Salamon László párhuzamos indokolásában tagadta az indítványozó érvét, miszerint a Házsabály szöveg szerinti betartása esetén is előállhat az Alaptörvény módosítására vonatkozó eljárási szabályok sérelme. Ehhez ugyanis az szükséges, hogy a Házsabály mellett az Alaptörvény megalkotására vagy módosítására vonatkozó másik jogi előírás sérüljön, illetőleg az indítványozó nem jelölt meg, így az eljárás alkotmányellenessége sem merülhet fel. Szintén téves az, hogy az alkotmánybíróág gyakorlata az Alkotmány, valamint módosítása alkotmánybíróági felülvizsgálata kizártságára vonatkozóan a 45/2012. (XII. 29.) AB határozatot követően megváltozott. Amennyiben a vonatkozó határozat mégis eltérést jelentene a töretlen gyakorlattól, úgy az Alaptörvény 24. cikkének új (5) bekezdése iránymu-

tató, amely egyébként álláspontja szerint az eddig gyakorolt Alaptörvénybe foglalását jelenti. Az alkotmányozó hatalom akaratát megtestesítő alkotmány mindenki, így az AB számára is abszolút viszonyítási pont, annak tartalmát csak az alkotmányozó változtathatja meg. Az alkotmányozó hatalom számára korlátot csak a belső politikai és morális kontroll, valamint a nemzetközi jog korlátozó szerepének közvetett jellege jelent, de az állami szuverenitás elvéből következően az adott országban érvényesülő alkotmányozó akaratot nem bírálhatja felül.

Bragyova András különvéleményét jegyezte a többségi döntéssel szemben, amelyben megállapította az indítvány érdemi elbírálására való alkalmatlanságát, mivel az az Atmód. érvényességét a módosított S) cikk (2) bekezdése alapján vitatja, így az érvelés önellentmondó, ugyanis érvénytelen szabályra jogi érvelés nem alapozható. Az alkotmánybíró kifejtette, hogy bármely alkotmánymódosítás jogi érvényességének alapja csak a módosítás elfogadásakor érvényes alkotmány lehet, következésképpen az Atmód. érvényessége is csak az elfogadásakor hatályos Alaptörvény alapján ítéltető meg. A különvélemény hangsúlyos eleme a többségi határozat kritikája az alkotmányozó hatalom és az alkotmánymódosító hatalom azonosítása miatt. Az alkotmányozó hatalom ugyanis az alkotmány jogi érvényességének alapja, amely az Alaptörvény alapján is a nép a B) cikk (3) bek. alapján. Következésképpen az alkotmányozó hatalom nem illeti meg az állam egyetlen szervét sem, az alkotmány módosításának joga azonban igen. Ez viszont nem eredeti, hanem szabályozott, nem korlátlan hatalom. A negyedik módosítás előtt nem volt kizárva az Alaptörvény módosításának tartalmi szabályokba ütközés miatti felülvizsgálata. Ebből (is) következően az Atmód. alkotmányosságának mérése az alaptörvény-módosítás elfogadásának pillanatában érvényes állapota.

Kiss László hosszabb különvéleményében amellett érvel, hogy az AB-nak meg kellett volna állapítania az indítvány által támadott alaptörvényi rendelkezések, valamint az Alaptörvény 24. cikk (5) és (6) bekezdéseinek alaptörvény-ellenességét. A többségi indokolással azért nem értett egyet, mert abból véleménye szerint hiányzik az elvi-elméleti megalapozás, amely egyébként a megsemmisítéshez vezetett volna. Bírája a döntést azért is, mert az nem, vagy nem kellően tisztázza tárgykörben relevánsnak tekinthető 61/2011. (VII. 13.) AB határozatban, valamint a 45/2012. (XII. 29.) AB határozatban lefektetett megállapításokhoz való viszonyát. Az ügy eldöntésekor nem kerülhető meg az AB alaptörvényértelmezésről és a hatalommegosztásról vallott

felfogásának vizsgálata. A döntés az Alaptörvény – Atmód.-dal beiktatott – 24. cikk (5) és (6) bekezdései szerinti hatáskörben született, és mivel az AB jelen ügyben járt el először ebben a hatáskörben, ezért mindenekelőtt arra az előkérdésre kellett volna választ adni, hogy az alkalmazott rendelkezések alapján az AB képes-e megfelelni az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdéséből (az AB az alkotmányvédelem legfőbb szerve), valamint C) cikk (1) bekezdéséből (hatalommegosztás) rá háruló kötelezettségnek. Ez utóbbi rendelkezésből származik azon követelmény, miszerint a végső alaptörvény-értelmezési monopólium az Alkotmánybíróságé. Az előbbieken hivatkozott korábbi döntések szerint az alkotmányos jogállamnak folyamatosan kell érvényesülnie, és az egyszer már elért alkotmányosság szintje nem csökkenhet. Ezzel szemben az Alaptörvény újonnan beiktatott 24. cikk (5)–(6) bekezdései részben ellehetetlenítik az AB feladatának ellátását, hiszen az eddigi alkotmányértelmezéssel kialakított tartalmi követelmények érvényesítésétől zárja el a testületet. Ebben az esetben pedig alaptörvényi feladatának sem tud eleget tenni, vagyis nem tudja megakadályozni az olyan eseteket, amikor az Alaptörvény egyik normájából fakadó tartalmi követelménynek egy másik alaptörvényi rendelkezés ellentmond. A végső alaptörvény-értelmezés monopóliumát pedig az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése biztosítja. A többségi döntés tehát azzal, hogy valójában elismerte az Országgyűlés egyedüli és meghatározó szerepét az alaptörvény-módosításban, gyakorlatilag feladta a végső alaptörvény-értelmezési monopólium elvét. A hatalommegosztás alkotmányos garanciájából származtatott – és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 39. § (1) bekezdésében nevesített – elv szerint az AB döntése mindenkire kötelező, így a különvélemény megállapítja, hogy amennyiben az Országgyűlés az őt kötelező alkotmánybírósági határozatok tartalma ellenére módosítja az Alaptörvényt – miként ez egyébként jelen ügy alapjául szolgáló Atmód. vonatkozásában is történt – úgy vizsgálni kell, hogy a módosítás eljárási vagy tartalmi kérdést érint-e. A konkrét ügyben egyébként a tartalmi vizsgálat mellőzhető, ugyanis a támadott módosítás az eljárási követelményeknek sem felel meg, amennyiben azok tartalmilag megegyeznek a korábban alaptörvény-ellenesnek ítélt rendelkezésekkel. Az AB (korábbi) döntésével ellentétes tartalmat hordozó alaptörvény-módosítás pedig nem felel meg a jogállamiság és a hatalommegosztás alkotmányos követelményeinek. A közjogi érvénytelenség tehát abban áll, hogy a tartalmi egyezőség okán olyan mó-

dosításokra került sor, amelyekről az AB már korábban kialakította *erga omnes* álláspontját.

Stumpf István is különvéleményt írt a határozathoz. Különvéleményének azon pontjaihoz, amelyek egyrészt az alkotmányossági felülvizsgálat mércéjére, másrészt a módosítás tartalma felülvizsgálhatóságára vonatkoztak, Léway Miklós alkotmánybíró is csatlakozott. A különvélemény hangsúlyos eleme: egy alaptörvény-módosítás nem határozhatja meg azt, hogy saját magának az Alaptörvénnyel való összhangját milyen szempontok alapján lehet felülvizsgálni. Ebből következően nem megfelelő a többségi határozat indokolása, ugyanis annak értelmében az Atmód. által meghatározott szabály magára az Atmód.-ra vonatkozó alkotmánybírósági felülvizsgálat mércéjeként érvényesül. Az alkotmányosság önvédelmének elvéből arra a következtetésre jut, hogy egy alaptörvény-módosítás sohasem saját maga, hanem az elfogadáskor hatályos Alaptörvény alapján legyen megítélendő. Nem értett továbbá egyet a többségi döntés azon megállapításával, amely szerint az Alaptörvény 24. cikk (5) bekezdése az alkotmánybírósági gyakorlatra is figyelemmel született. Ezzel összefüggésben a korábbi gyakorlatra tekintettel hivatkozik az ún. beépülési parancsra, az alkotmány mint zárt ellentmondásmentes és egységes dokumentumra vonatkozó, valamint az alkotmányon belüli ellentmondás-mentességet megállapító korábbi gyakorlatra. Az AB ráadásul a 2012 végén hozott határozatában már tartalmi követelményeket is támasztott az Alaptörvény módosításával kapcsolatban. Megjegyzi ugyanakkor, hogy a tartalmi felülvizsgálat nem eredményezheti az alkotmányozó jogkör átvételét. Végül arra a következtetésre jut, hogy a módosítás felülvizsgálatát az Alaptörvénynek az Atmód. előtti rendelkezései és az erre épülő alkotmánybírósági gyakorlat alapján, érdemben kellett volna elvégezni. Az eljárási szempontú közjogi érvénytelenség tekintetében az indokolás hiányaként említi, hogy az AB nem mutatta be részletesen a fogalommal kapcsolatos korábbi megállapításait. Kiemelte továbbá, hogy meg kellett volna állapítani: mivel házszabálysértés nem történt, így ezen az alapon nem állapítható meg eljárási közjogi érvénytelenség sem. Összegzőképpen megállapította, hogy nem voltak megalkozottak az indítványozó által kifogásolt többféle érvrendszerű, de egyaránt közjogi érvénytelenségre hivatkozó indítványi elemek; az AB a tartalmi szempontú vizsgálat lefolytatását illetően azonban nem állapíthatta volna meg hatásköre hiányát.

Mészáros Gábor

*Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés – jogállamiság elve,
jogbiztonság*

*Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdés – diszkrimináció
tilalma*

*Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés – jogorvoslat-
hoz való jog*

A Legfelsőbb Bíróság volt elnökhelyettese alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, arra hivatkozással, hogy a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 185. § (1) bekezdés „és elnökhelyettesének” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért annak megsemmisítését kérte. Hivatkozott arra, hogy a Bszi. által alkalmazott jogalkotói megoldás – az egyedi aktussal, köztársasági elnöki kinevezéssel keletkezett elnökhelyettesi megbízatás *ex lege* történő megszüntetése – sérti a jogállamiság elvét. Az *ex lege* megbízatás megszüntetése ráadásul kizárja azt, hogy az érintett a döntéssel szemben jogorvoslattal éljen, ezért sérti a jogorvoslathoz való jogot is. Végül a panaszos kifejtette, hogy a Bszi. szabálya különbséget tesz a bírósági vezetők között a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese hátrányára, amelynek alkotmányos indoka nincs, következésképpen a rendelkezés sérti a jogegyenlőség követelményét. Az ügy előadó bírója Szalay Péter volt.

Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy a beadvány megfelel-e az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott követelményeknek. Megállapította, hogy az indítványozó jogi szakvizsgával rendelkezik, így jogosult saját ügyében eljárni, a panasz a tartalmi követelményeknek megfelel, megjelöli a vitatott jogszabályi rendelkezést és a sérelmezett, Alaptörvényben biztosított jogot. Tartalmaz részletes indokolást, valamint kifejezett kérelmet az alaptörvény-ellenesnek tekintett törvényi rendelkezés vonatkozásában. A panasz továbbá a rendelkezésre álló törvényi határidőn belül került benyújtásra, az *ex lege* megszüntetés következtében jogorvoslatnak nem volt helye, az alapvető jellegű alkotmányossági kérdést érint, és a panaszos közvetlen, tényleges érintettsége sem vitatható. A panasz tehát megfelelt a követelményeknek.

Érdemben a testület korábban három határozatban vizsgálta a ciklusokon átívelő, határozott időtartamú vezetői megbízatások idő előtt, törvénnyel való megszüntetésének alkotmányosságát. Ugyanakkor a hivatkozott döntések és a jelen ügy között lényeges különbségek vannak. Amíg a korábbiak során a Kormány alá rendelt, illetőleg a Kormánytól

független államigazgatást szervek határozott időre kinevezett tisztségviselői vezetői megbízatásának határozott időtartam lejárta előtti törvény általi megszüntetéséről volt szó, addig jelen ügyben az igazságszolgáltatás szervezeti rendszerébe tartozó szerv vezető tisztségviselője vezetői megbízatásának a megszüntetéséről. Továbbá a korábban vizsgált ügyek közül két esetben a szabályozás következményeként az érintett vezetők közszolgálati jogviszonya szűnt meg, míg jelen ügyben a panaszos bírói szolgálati jogviszonyát a támadott norma nem szüntette meg, csak vezetői beosztását.

Az Alkotmánybíróság ezt követően a Legfelsőbb Bíróság és annak vezető tisztségviselőre vonatkozó jogszabályi módosulások hatását vizsgálta. Megállapította, hogy a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese az igazságszolgáltatás egyik vezető tisztségviselője volt, megbízatásáról az Alkotmány rendelkezett. A hatalommegosztás alkotmányos rendszerének eleme volt, hogy a legfelső bírói fórum vezetői megbízatásáról való döntést egy másik hatalmi ág, az elnök tekintetében az Országgyűlés, az elnökhelyettes esetében pedig az államfő hatáskörébe utalta a szabályozás. Az igazságszolgáltatás mint elkülönült hatalmi ág önállóságának egyik alkotmányos garanciája volt, hogy a régi Bszi. a bírósági vezetők vezetői megbízatásának időtartamát a kormányzati cikluson átnyúló határozott időtartamban határozta meg. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény és a Bszi. a vezetők kinevezésének ezen rendjét a Kúria tekintetében is fenntartotta.

A testület a korábban kialakult gyakorlatára figyelemmel bizonyos feltételek fennállása esetén nem tartotta alkotmányellenesnek a törvényhozói megoldást, amely a határozott tartamú vezetői megbízatások idejét jogalkotás útján rövidítette le. A törvényhozói beavatkozást indokoltá teheti a szervezetátalakítás, az adott szervezet feladat- és hatásköreinek jelentősebb megváltozása, mivel nem zárható ki, hogy az új funkciók ellátása más szemléletű, felkészültségű, szakmai előélettel és gyakorlattal rendelkező személyt igényel. Tehát ebben az ügyben azt kellett vizsgálnia, hogy az Alaptörvény hatálybalépésének következtében történt-e olyan, a legfőbb bírói fórumot érintő szervezeti, hatásköri változás, amely az elnökhelyettes megbízatásának határidő előtti megszüntetését indokolja. Az Alaptörvény és a Bszi. átalakította a bírósági rendszer központi igazgatását, ráadásul az Alaptörvény átmeneti rendelkezéseinek (a továbbiakban: Ár.) 11. cikke szervezetileg és személyileg is elválasztotta egymástól az ítélezési tevékenység szakmai és a bírósági szervezet szervei igazgatását. Az ítélezési tevékenységben a Kúria, míg

az igazgatási feladatok vonatkozásában az Országos Bírósági Hivatal szerepe lett jelentős. A Kúria és annak elnöke a korábbiakhoz képest jelentős új feladat- és hatásköröket is kapott, ennek keretében a Bszi. értelmében a Kúria elnökét a Kúria elnökhelyettese teljes jogkörrel helyettesíti. Az Alkotmánybíróság szerint nyilvánvaló, hogy a bírósági szervezetrendszer átalakítása nem csupán a Kúria elnökének, hanem közvetve az elnökhelyettesnek a feladatkörét is jelentős mértékben érinti. A bírósági szervezetrendszer teljes körű átalakítása, a Kúria és elnökének feladat- és hatásköreit érintő jelentős változások az elnök jogi helyzetét nagymértékben módosították az indítványozó kinevezése idején fennállott helyzethez képest. Az ilyen változások miatt fokozott jelentősége van annak a bizalmi viszonynak, amelyet az elnökhelyettes kinevezésére vonatkozó korábbi szabályok és a jelenlegi szabályok is kifejezésre juttatnak, következésképpen a korábbi vezetői megbízatás határidő előtti törvényi megszüntetéséhez ezek a változások kellő indokul szolgáltak, az Alkotmánybíróság a panaszt erre tekintettel elutasította.

Az elutasítás melletti többség meglelte egyetlen szavazaton múltott. A különvéleményt jegyző Holló András alkotmánybíróhoz további hat alkotmánybíró csatlakozott.² A különvélemény szerint meg kellett volna állapítani a vitatott rendelkezés alkotmányellenességét, mivel a jogállamisággal összeegyeztethetetlen. Az Alkotmánybíróság ciklusokon átívelő, határozott időtartamú egyedi vezetői megbízatások idő előtti, törvénnyel való megszüntetése alkotmányosságának eddigi gyakorlata szerint ez a megoldás két okból is sérti a jogállamiság elvét. Egyrészt azért, mert a törvényhozó alaptörvényi felhatalmazás nélkül egyedi ügyekben dönt, másrészt azért, mert a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik. A panaszban kifogásolt rendelkezés önálló hatalmi ág, az igazságszolgáltatás szervezeti rendszerébe tartozó, olyan szerv vezető tisztségviselőjének megbízatását szüntette meg, amelynek jogállását az Alaptörvény szabályozza. Az Alaptörvény alapján az

Országgyűlésnek nincsen felhatalmazása arra, hogy a bírósági szervezettel kapcsolatos egyedi ügyekben döntést hozzon. Jelen ügyben pedig ez történt, mivel a parlament a köztársasági elnök hatáskörébe tartozó kérdésben döntött, annak határozatát vizsgálta felül, változtatta meg. A különvélemény szerint az alkotmányjogi panasz által indítványozott jogorvoslathoz való jog sérelmét is meg kellett volna állapítani, mivel a jogviszonyokat ilyen módszerrel megszüntető jogszabályi rendelkezés tartalmában jogalkalmazói aktus, amellyel szemben viszont az érintett jogorvoslattal nem élhetett. Ráadásul, ha a bírósági vezető jogviszonya egyoldalú állami döntéssel (felmentéssel) szűnik meg, akkor a törvényi szabályok lehetőséget adnak arra, hogy az érintett jogorvoslatért forduljon a szolgálati bírósághoz, amelyet viszont a törvényi forma kizár. A különvélemény végül hangsúlyozta azt is, hogy az igazságszolgáltatás szervezetét és a Kúria feladat- és hatáskörét érintő változások és az elnök személyének változása az elnökhelyettes jogi helyzetét alapvetően nem érintette, az elnökhelyettes a korábbi szabályoknak megfelelően is csak a Legfelsőbb Bírósággal kapcsolatos igazgatási feladatok tekintetében helyettesítette az elnököt, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács (OIT) elnöki teendőire ez a jogkör nem terjedt ki, az elnökhelyettes helye a legfőbb bírói szerv szervezetén belül nem változott. Következésképpen azok a szervezeti, feladat- és hatáskörbeli változások, amelyek a panasz elutasításának alapját képezték, nem elegendőek a nyilvánvaló alaptörvény-ellenesség megállapításától való eltekintéshez.

Mészáros Gábor

JEGYZETEK

1. Magyarország Alaptörvényének első módosítása 2012. június 19-én lépett hatályba.
2. Balogh Elemér, Bragyova András, Kiss László, Kovács Péter, Lévay Miklós, Stumpf István.